DONDERDAG 28 APRIL 2016

Voorop

Doden krijgen hun namen op de Dam

Rien Floris
r.floris@hollandmediacombinatie.nl

Amsterdam * Op 7 mei 1945 werden ze op de Dam neergemaaid door Duitse soldaten. Nu, ruim zeventig jaar later, krijgen de 31 slachtoffers van de Damschietpartij gedenkstenen op de Dam.
De natuurstenen met namen van slachtoffers liggen er al. Schijnbaar schots en scheef neergelegd op het stukje Dam tussen Nieuwendijk en Damrak. Maar dat is ook zoals de slachtoffers vielen: schots en scheef over elkaar heen buitelend. Ze werden geheel onverwacht beschoten door de Kriegsmarine die in Hotel de Groote Club zetelde aan de overkant van de Dam (nu vestiging van de Rabobank).

Memorial

Johan Wieland uit Alkmaar verloor er zijn grootmoeder Elisabeth Wieland Lacourt. Ze werd 43 jaar en liet drie kinderen na. Wieland is een van de stuwende krachten achter Stichting Memorial 2015 die de schietpartij onderzoekt. Vorig jaar mei was er een bijeenkomst met nabestaanden van deze 'vergeten oorlogsslachtoffers' en werd een digitaal monument opgericht. Nu 71 jaar later komt er ook een tastbaar namenmonument: 31 naamstenen ingemetseld op de Dam. En de namen hebben een gezicht gekregen door archiefonderzoek van de stichting.

De gedenksteen voor Herman Budde FOTO ELLA TILGENKAMP

In 1947 werd al een anonieme koperplaat geplaatst op de Dam, zonder het aantal slachtoffers en hun namen. Aanvankelijk werd uitgegaan van een dodental van 19 tot 22. Vorig jaar groeide dat uit tot 31 namen die konden worden getraceerd. Meer zijn het er niet geworden. „Soms waren familieleden er van overtuigd dat iemand op de Dam was neergeschoten, maar bleek uit onderzoek dat de persoon in kwestie al in 1943 of 1946 was overleden en niets had te maken met de Damschietpartij", zegt Wieland. De stichting heeft inmiddels 150 getuigenissen van de schietpartij vastgelegd.

Feestgedruis

Iedere dode van de Damschietpartij vertegenwoordigt natuurlijk een persoonlijk drama. Wieland kent ze allemaal. „De slachtoffers van de schietpartij verdwenen in het feestgedruis van de bevrijding. Er was geen tijd en aandacht voor hun verdriet. Veel nabestaanden hebben dit hun leven lang weggestopt en ze zijn dolblij dat er nu eindelijk terechte aandacht en erkenning komt."
Het drama en de nasleep van de dood van Herman Budde staan hem helder voor de geest omdat het zo kenmerkend is voor hoe in die tijd met de slachtoffers werd omgesprongen. „Zijn weduwe Klasina Budde-Kok (geboren in de Zaanstreek) bleef achter met drie kinderen, en kreeg geen oorlogs-uitkering omdat haar man niet in oorlogstijd gestorven was (twee dagen na de bevrijding). Gedurende haar leven heeft Klasina een dik dossier opgebouwd met haar brieven naar diverse instanties om erkenning en financiële hulp te krijgen. Iets waarbij ze van het kastje naar de muur gestuurd werd. Door geldgebrek was Klasina feitelijk gedwongen te hertrouwen."
Het noemen van de namen van de slachtoffers is volgens Wieland belangrijk. Toen, maar ook nu. „Je moet de namen van slachtoffers noemen en blijven noemen. We gaan er ook nu vaak te veel aan voorbij. De daders van aanslagen in Parijs en Brussel en de schietpartij in Alphen aan den Rijn krijgen aandacht, maar de slachtoffers verdwijnen in de anonimiteit. Op het moment dat het gebeurt roepen politici: 'we staan naast je en we zijn er voor je'. Maar weken later zijn ze vaak nergens meer te zien en moeten slachtoffers het allemaal zelf doen."

Alle getuigenissen en verhalen over slachtoffers van de Damschietpartij zijn te lezen op www.de-dam-zevenmei1945.nl. Het monument op de Dam wordt op 7 mei onthuld door nabestaanden en burgemeester Eberhard van der Laan.

Het is zoeken naar de gedenkstenen in het plaveisel FOTO ELLA TILGENKAMP

De schietpartij op de Dam

Rien Floris

Nederland was twee dagen bevrijd, maar de Duitse soldaten waren nog niet ontwapend. Twee dagen na de capitulatie ratelden stenguns en geweren op de Amsterdamse Dam waar volk verzamelde om de vrijheid te vieren.
De schietpartij waarbij 31 mensen het leven lieten, ging de geschiedenis in als De schietpartij op de Dam. Wie er is begonnen met schieten, is nog steeds onduidelijk. Vorig jaar dook een theorie op dat een lid van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS) was begonnen met schieten met een stengun, maar bewijs werd niet gevonden.
Johan Wieland (Stichting Memorial 2015) denkt dat het meest waarschijnlijk is dat de schietpartij ontstond in de nasleep van 'operatie Three Castles' waarbij strategische plekken werden veiliggesteld. Op de Nieuwezijds Voorburgwal waren leden van de BS Duitse militairen aan het ontwapenen en daarbij is mogelijk geschoten, met de schietpartij op de Dam als gevolg. „Misschien werd er heen en weer geschoten tussen de BS en Duitsers. Er kunnen ook mensen zijn geraakt door BS-kogels. Dat waren tenslotte ook jongens die vaak voor het eerst van hun leven een stengun vasthielden."

Mensen zoeken dekking tijdens de schietpartij op de Dam. FOTO ANP

Voorop

Koeien aansturen met virtueel schrikdraad

Rien Floris

Alkmaar * Schrikdraad en prikkeldraad kunnen in de toekomst verdwijnen uit de weilanden, want het vee wordt dan binnen de perken gehouden met virtueel schrikdraad. Koeien in de wei horen een bliepje uit hun halsband en weten dan dat ze niet verder moeten lopen. Toekomstmuziek die de boeren handen vol werk kan schelen.
Het is nog niet zo ver maar Wageningen Universiteit experimenteert volop met vergaande automatisering in zelfsturende weidebedrijven. Afgelopen najaar werden zestien koeien de wei ingestuurd met een halsband met sensor om, die de koeien bij een met gps ingestelde virtuele grens een geluidsignaal liet horen. Liep de koe door dan kreeg deze een schok, net als bij het gewone schrikdraad.

Tochtig

„Het blijkt dat je ze kunt aanleren om te reageren op het geluid", zegt onderzoeker Bert Ipema van Wageningen Universiteit (WUR). In juni gaan er grotere groepen koeien de wei in bij het onderzoeksinstituut in Leeuwarden. Dan willen de onderzoekers kijken wat er gebeurt als koeien in een kudde gaan rennen omdat ze tochtig zijn (gedekt willen worden).

Gras

In het najaar volgen experimenten waarbij hoogproductieve koeien eerst toegang krijgen tot het verse rijke gras en de minder productieve koeien op hun beurt moeten wachten. Allemaal aan te sturen vanuit een halsband rond de koeienhals. „Zo levert het meerdere voordelen op. Het plaatsen van afrasteringen, wat behoorlijk arbeidsintensief is, hoeft dan niet meer. Maar je kunt het systeem dan misschien ook gebruiken in het weidemanagement waarbij je bepaalde koeien bij het grazen voorrang geeft", zegt Ipema. Dat kan volgens hem bijdragen om te voldoen aan de vraag aan de landbouw om meer vee in de wei te laten lopen. Vooral bij grote veebedrijven kan dat lastig zijn waardoor boeren er voor kiezen de koeien meer op stal te houden.
In de toekomstige bedrijfsvoering houden onderzoekers het voor mogelijk dat drones en robots gegevens aanleveren over de grasgroei en kwaliteit van de bodem. Daar kan de boer dan met een druk op de knop zijn bedrijfsstrategie op afstemmen.

Nu even niet

Ook in de Verenigde Staten wordt geëxperimenteerd met het virtuele schrikdraad. De eerste toepassing komt overigens uit Australië waar boeren met vleeskoeien het inzetten om de stier in de kudde naar bepaalde koeien te sturen.
Als hij een verkeerde koe wilde dekken kreeg hij een stroomstootje: nu even niet.

Koe met sensor om de nek. FOTO WUR

advertentie

HEMEL-VAARTSDAG

MEDEDELING

Op donderdag 5 mei verschijnt er geen krant.
Ons kantoor is die dag gesloten.

Kijk op **hollandmediacombinatie.nl/sluittijden** voor de gewijzigde advertentiesluittijden rond de feestdagen.

Holland media combinatie

Knokken om de techneut maakt sector gestrest

Van onze verslaggever

Rotterdam * De ene campagne na de andere moet scholieren interesseren voor een carrière in de techniek. Het helpt niets.
Opleider ROVC publiceert vandaag de resultaten van een enquête onder directeuren, managers en hr-medewerkers uit de technische sector. Iedereen sombert over de beschikbaarheid van technici. De komende vijf jaar blijft het tekort aan vakbekwaam personeel op mbo-niveau bestaan. Zelfs in de voedingsindustrie gaat dik de helft uit van een tekort aan technici.
Dat betekent dat de mbo-instroom nog altijd niet in de pas loopt met de vraag op de arbeidsmarkt. Er is, op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, geen reden aan te nemen dat het aantal jongeren met een technisch mbo-diploma flink zal toenemen. De instroom bij de opleidingen op niveau 4 (het hoogste niveau en de grootste groep) ligt stabiel rond de 15.000 leerlingen. De instroom bij de kortere niveau 2-opleidingen is in vijf jaar gehalveerd.

> Nog zeker vijf jaar tekort aan jonge technici

Tussen 2005 en 2014 daalde het totale aantal techniek-vmbo'ers met ruim een kwart. In diezelfde tijd steeg het aantal meisjes op de opleiding met 23 procent.
„Het is niet meer dan logisch dat medewerkers stress ervaren door het tekort aan technici", reageert ROVC-directeur John Huizing. Eén op de tien ondervraagden denkt bovendien dat de kwaliteit van het geleverde werk onder druk komt te staan.
„Genoeg redenen om in actie te komen. De strijd om technisch talent is begonnen."

advertentie